

Täysistunto

Perjantai 4.5.2018 klo 13.03—13.32

8. Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus eduskunnan tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2017

Kertomus K 13/2018 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään tarkastusvaliokuntaan.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 9. ja 10. asiasta.

Keskustelu

13.13 **Timo V. Korhonen kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Runsaslukui-nen edustajajoukko! Ensinnäkin tähän kolmen tahon tilintarkastukseen liittyen hiukan taustaa. Tarkastustoiminnastahan vastaa kolme eduskunnan valitsemaa edustajatilintarkas-tajaa ja heidän valitsemansa tilintarkastusyhteisö, joka tällä hetkellä on BDO Oy, vastuul-lisena tilintarkastajana KHT, JHT Jarmo Lohi. Tilintarkastuksen kohteena ovat eduskunta, Ulkopoliittinen instituutti ja Valtiontalouden tarkastusvirasto erikseen laaditun tarkastus-suunnitelman mukaisesti. Tilintarkastus kohdistui eduskunnan ja näitten kahden viraston hallintoon sekä kirjanpitoon ja tilinpäätökseen viime vuodelta.

Ensinnäkin hallinnon tarkastuksessa arvioitiin viraston johdon toiminnan ja päätöksen-teon lainmukaisuutta erityisesti taloudenpidon näkökulmasta. Keskeisiä osa-alueita olivat valtion talousarviolain ja -asetuksen, eduskunnan tiliohjesäännön sekä virastojen talous-sääntöjen ja muun muassa hankintalain noudattaminen. Hallinnon tarkastukseen kuuluu myös virastojen johdon päätösten ja niiden toimeenpanon seuranta, talousarvion noudatta-misen valvonta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi. Hallinnon tarkastuk-sessa ei noussut esille erityistä huomautettavaa näissä tahoissa.

Toiseksi kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastuksessa käytiin läpi eduskunnan ja näitten kahden viraston kirjanpidon sekä taloudellisen raportoinnin ja talousarvioseurannan järjes-tämistä kirjanpidon oikeellisuuden ja sisäisen valvonnan toimivuuden kannalta. Tilinpää-tökset ja toimintakertomukset tulee laatia talousarvioasetuksen 8 luvun säännöksiä ja edus-kunnan tiliohjesääntöä tai viraston taloussääntöä noudattaen. Tilinpäätöstarkastuksen li-säksi tilivuoden aikana tarkastettiin taloushallinnon järjestämistä sekä kirjanpidosta muun muassa henkilöstömenoja, hankintoja ja eduskunnan peruskorjaushankkeen toteutumista. Eduskunnan, UPIn ja VTV:n kirjanpitojen ja tilinpäätösten sekä toimintakertomusten tar-kastuksissa ei noussut esille mitään erityistä huomautettavaa.

Joku sana sitten erikseen näistä kolmesta tahosta:

Ulkopoliittisen instituutin tehtävänä on tuottaa kansainväliset mitat täyttävää tieteellistä tutkimusta ulkopoliitiikan alalta poliittisen päätöksenteon ja julkisen keskustelun tarpei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2018 vp

siin. UPI:n kolme keskeistä tutkimusohjelmaa olivat Euroopan unioni, EU:n itäinen naapurusto ja Venäjä sekä Globaali turvallisuus. UPI:n rahoituksesta, yhteensä 4,2 miljoonasta eurosta, tuli valtion talousarviosta 3,4 miljoonaa ja muista ulkoisista lähteistä 800 000. Tuo ulkoisen rahoituksen määrä kasvoi kymmenisen prosenttia edellisestä vuodesta. UPI:ssa tehtyjen henkilötyövuosien määrä oli 41, ja hieno asia oli se, että UPI pääsi muuttamaan uusiin tiloihin nyt viime vuoden loppupuolella. Näin tilintarkastajana — vaikka ehkä amatööriin — voi todeta sen, että UPI ja sen johtavat asiantuntijat ovat saavuttaneet vakiintuneen ja arvostetun aseman hyvin laajasti.

Valtiontalouden tarkastusviraston tehtäviin kuuluu perinteisesti muun muassa valtion ja sen virastojen tilinpäätösten tarkastus ja laillisuusvalvonta sekä niiden tuloksellisuuden arviointi. Lisäksi VTV valvoo ja arvioi valtion finanssipolitiikan toteutumista sekä tarkastaa vaali- ja puoluerahoitusta. VTV:n kokonaismenot viime vuonna olivat noin 15 miljoonaa euroa, jossa oli pientä laskua edellisestä vuodesta. Tehtyjen henkilötyövuosien määrä säilyi samana kuin aiemmin eli 142:na. Myös VTV muutti viime vuonna uusiin, ajanmukaisiin tiloihin ja sai siten aikaan merkittävää kustannussäästöä vuokratuloissa.

Eduskunnan menot olivat viime vuonna 125 miljoonaa euroa eli 5 miljoonaa edellistä vuotta vähemmän. Eduskunnan kanslian toimintamenot olivat 51 miljoonaa, jossa oli talousarvioon verrattuna alitusta noin 3 miljoonaa euroa. Eduskuntatalon peruskorjauksen investointimenot olivat viime vuonna 35 miljoonaa ja peruskorjauksesta aiheutuneet toimintamenot 6 miljoonaa euroa. Eduskunnan kanslian henkilötyövuosien määrä oli yhteensä 539. Paljon puhutun tietohallinnon laitehankintoihin ja kehittämishankkeisiin viime vuonna käytettiin tässä talossa noin 5 miljoonaa euroa, jossa oli edelliseen vuoteen 3 miljoonan euron lisäys. Tämä lisäys selittyy Eduskuntatalon peruskorjauksen yhteydessä tehdyillä tietotekniikka- ja av-hankinnoilla. Eduskunnan talousarvioon varatut määrärahat ylittyivät vain eduskuntaryhmien avustajatuen osalta. Eduskunnan menot jokaista suomalaista kohti olivat viime vuonna noin 23 euroa tuo peruskorjaus mukaan lukien.

Yleisenä havaintona voitaneen todeta lisäksi se, että talousarvion noudattaminen on ollut hyvällä tasolla. Viime vuonna ei tapahtunut mitään merkittäviä ylityksiä. Esimerkiksi eduskunnan Suomi 100 -juhlavuoden kustannukset olivat 320 000 eli reilusti alle talousarvion. Tilintarkastuksessa kiinnitettiin huomiota taloussuunnitteluun ja myös lähivuosien ilmeisiin kustannusten nousupaineisiin. Voi ehkä todeta, että erityinen huoli tulevina vuosina kohdistuu tuohon henkilöstömenojen kasvuun.

Eduskuntatalon peruskorjaus toteutui tilintarkastuksen näkökulmasta suunnitellusti budjettia ja hyvää hallintoa noudattaen. Peruskorjausinvestointiin käytetyt kokonaiskustannukset nyt kymmenen vuoden aikana olivat yhteensä 252 miljoonaa euroa — peruskorjauksen lopullinen taloudellinen selvitys valmistuu lähiaikoina, joten summa tarkentuu siten hiukan myöhemmin.

Johtopäätöksenä suorittamastamme tilintarkastuksesta totesimme muun muassa sen, että eduskunnan ja näitten kahden viraston tilinpäätökset ja toimintakertomukset olivat laaditut niitä koskevien säännösten mukaisesti ja ne antavat oikeat ja riittävät tiedot niiden toiminnan tuloksista vuonna 2017 ja taloudellisesta asemasta 31. joulukuuta 2017.

Arvoisa puhemies! Haluan tässä yhteydessä kiittää tilintarkastajien puolesta eduskunnan hallintoa aivan erinomaisesta yhteistyöstä.

13.21 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä oleva eduskunnan tilintarkastuskertomus viime vuodelta, vuodelta 2017, kertoo sen, että viime vuonna tämän

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2018 vp

talon toimintamenot olivat 125 miljoonaa euroa, josta eduskunnan kanslian toimintamenot 51 miljoonaa, miljoonan vähemmän kuin vuonna 16, ja Eduskuntatalon peruskorjaukseen, tähän meidän varsinaiseen työpaikkaamme ja työpajaamme, meni 35 miljoonaa euroa ja noista järjestelyistä, mitä maksoi se, että olimme Sibelius-Akatemian tiloissa väistötiloissa, kustannuksia tuli toimintamenoihin 6 miljoonaa euroa. Tässä talossa oli viime vuonna henkilötyövuosia 539.

Arvoisa puhemies! Tämä tilintarkastuskertomus on niin sanottu puhdas kertomus. Eduskunnan tilintarkastajat ovat tehneet oikein hyvää työtä, ja siitä kiitos kuuluu kaikille, ja erityisesti kiitän vielä puheenjohtaja, edustaja Korhosta, joka kertomusta esitteli.

Ainahan on myönteistä kuulla — kun tätä taloa arvostellaan varojen käytöstä, joskus hyvinkin perusteellisesti ja hyvistä syistä, joskus perusteetta — se, että on pysytty hyvin budjeteissa, Suomi 100 -juhlavuosikin on alittanut talousarvionsa. Itse näin ensimmäisen kauden uutena kansanedustajana olen erittäin tyytyväinen siitä, että tämän talon peruskorjaus ja siihen liittyvät järjestelyt ovat ainakin yksittäisen kansanedustajan näkökulmasta onnistuneet oikein hyvin. Ylihärmäläislähtöisen arkkitehti J. S. Sirénin ajatukset ja henki elävät hienosti tässä rakennuksessa, ja tämä on korjattu sitä henkeä kunnioittaen.

Arvoisa puhemies! Loppuun haluan vielä nostaa sen asian esille tämän talon sisäisestä elämästä — hallinnosta ja taloudesta — että kyllä tuo eduskunta-avustajajärjestelmä on erittäin tärkeä ja se, että sitä kehitetään ja seurataan, onko eduskunta-avustajilla järkevä palkkaus ja ovatko heidän työsuhteidensa ehdot asiallisia. Eduskunta-avustajat ovat hyvin tärkeitä meidän kansanedustajien työlle ja he tekevät asiantuntijatyötä.

13.23 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Tilintarkastuskertomuksen esitteli hyvin puheenjohtaja, edustaja Timo Korhonen ja kävi laajasti läpi tätä kokonaisuutta.

Oikeastaan itse jäin tuota kuunnellessa ja myös hänen jälkeensä puhunutta kuunnellessa pohtimaan muun muassa tilitoimiston entisen päällikön Rosilan tuoretta kirjaa. Kyllä sitä lukiessa tuli aika ajoin vähän sellainen olo, että aikamoista on ollut meno ainakin ennen.

Pidän myönteisenä sitä, että nykyisen tasavallan presidentin ollessa puhemiehenä puhemies Niinistö ryhtyi laittamaan tätä eduskunnankin varojen käyttöä vähän sellaiseen ruutuun, missä sen pitää olla, ja itse toivon, että noudatetaan Niinistön hyvää oppia siitä, että kun yhteiset rahat on annettu meidän käsiimme, niin niistä on pidettävä vielä parempaa huolta kuin omista rahoista, ja tätähän presidentti Niinistö myös puhemiehenä ollessaan noudatti. Oli mukava huomata ja kuulla, millä tavalla edellinen puhemies Lohela sai myös kiitosta tästä, miten esimerkiksi nyt juhluvuoden järjestelyt hoidettiin hieman eri tavalla kuin hieman aiemmin olleita juhlia on eduskunnassa hoidettu. Puhemies Lohela, nykyinen edustaja Lohela, ansaitsee siitä kiitosta. Olen ollut erityisen tyytyväinen myös siihen, että puhemies Risikon aikana tällainen oikeus- ja kohtuuslinja näyttää eduskunnassa myös jatkuvan.

13.25 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Eduskuntahan kontrolloi menojen osalta itse itseänsä, ja on tavattoman tärkeää, että tämä kontrollijärjestelmä toimii. Tilintarkastajat ovat tärkeä osa tätä työtä.

Yhtä tärkeätä on, että eduskunnan menokehitys pysyy hallinnassa, ja se on tärkeätä olosuhteissa, joissa yhteiskunnassa laveasti tehdään säästöjä julkisen vallan muissa tehtävissä ja myös sosiaaliturvassa, niissä palveluissa, jotka ulottuvat kansalaisille. Kun aikaisempiä vaalikausina eduskunta on vienyt omaa henkilöstöohjelmaansa lävitse, niin se on saa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2018 vp

nut aikaan toiminnan huomattavaa tehostumista, ja se on tarkoittanut sitä, että on voitu tehdä muuttamalla, yhdistelemällä ja organisaatiota kehittämällä ja myös tekniikkaa käyttämällä päästä tulokseen, jossa eduskunnan kanslian henkilömäärä on selvästi vähentynyt, lähes viidesosalla. Nyt kuitenkin tämä kehitys on pysähtynyt, ja se tarkoittaa sitä, että eduskunnan kulurakenteeseen, jos muutoksia ei tehdä, jos organisaatiouudistuksia ei jatketa, tulee huomattavia lisäpaineita, jotka tekevät erittäin vaikeaksi eduskunnan menokehityksen pitämisen hallinnassa jatkovuosina. On siis syytä kiinnittää huomiota siihen, että talon täytyy koko ajan elää ja kehittyä, jotta se pystyy toimimaan hyvänä lainsäätäjänä ja tekemään perustehtävänsä mutta tekemään sen hyväksyttävällä menokehityksellä.

Eduskunnan tarkastusvaliokunta tulee paneutumaan tähän tilintarkastajien raporttiin huolellisesti ja kuuntelemaan tilintarkastajia ja myös talon henkilöstöä, jotta syntyy täsmällinen kuva siitä, mitä talossa viime vuoden osalta on tapahtunut ja mitä johtopäätöksiä jatkoa ajatellen asiasta pitää tehdä.

13.27 Päivi Räsänen kd: Rouva puhemies! Olen myös itse jäsen tarkastusvaliokunnassa, jonne nämä kertomukset tulevat tarkempaan käsittelyyn, ja siksi mielelläni myös tähän keskusteluun osallistun.

Tarkka taloudenpito ja varojen oikea käyttö on tärkeää, ja se on aivan erityisesti näiden instituutioiden kohdalla tärkeää, niin että ne toimivat erityisen esimerkillisesti. Jos ajatellaan nyt eduskunnan tilannetta, niin kyllä varmasti tässä viime vuosina on suunta ollut oikea ja hyvä, mutta sitä, minkä edustaja Heinäluoma tulevaa ajatellen nosti esiin, on varmasti hyvä tässä yhteydessä myös pohtia. Tiedämme, että varsinkin eduskuntaan kohdistuu myös hyvin tarkka julkisuuden paine, ja senkin takia meidän on tätä huolellisesti käsiteltävä. Haluan tässä myös antaa täyden tuen nykyiselle puhemiehelle, Risikolle, tämän toiminnan johtamisessa, ja tässä teemme kaikki yhteistyötä.

13.28 Veera Ruoho kok: Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Korhoselle tilintarkastuskertomuksen esittelystä. — Voin yhtyä muiden edustajien aiempiin puheenvuoroihin tässä kyllä. Tuotiin esille, kuinka paljon Eduskuntatalon peruskorjaukseen on mennyt rahaa, miljoonia euroja. Meillä on huomenna taas avoimien ovien päivät, jolloin kansalaiset pääsevät katsomaan, mitä heidän verorahoillaan on saatu aikaan, ja ihailemaan tätä upeaa rakennusta. Viime syyskaudella meillä oli kaksikin eri päivää, jotka olivat hyvin suosittuja, ja ajattelisinkin ja toivoisin sitä, että tällaisia, mitä nyt huomenna taas tulee olemaan, vastaavanlaisia avoimia ovia, olisi muinakin kertoina vielä, että ihmiset pääsisivät katsomaan ja ihailemaan taloa.

13.29 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! On tietenkin tärkeä asia, että aina aika ajoin palaamme myös tässä talossa eduskunnan omaan rahankäyttöön ja budjettiin, ja tietenkin yhdyn niihin näkemyksiin, mitä täällä on hyvin esitetty, että myös täällä tarvitsee olla tarkka siitä, että menot pysyvät kurissa ja toiminta on asianmukaista.

Haluaisin tässä, kun itsekin olen siellä tarkastusvaliokunnassa varajäsenen roolissa, alleviivata myös sitä, että on tärkeää, että tarkastusvaliokunta nämä asiat huolellisesti käsittelee niin kuin aina ennenkin, mitä edustaja Heinäluoma puheenjohtajana juuri kertoi. Painottaisin myös sitä näkökulmaa, että näissä kuulemisissa minusta on tärkeää myös ottaa henkilöstön näkemykset esille, niin kuin tässä kerrottiin otettavankin. Minusta se on tärkeää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 46/2018 vp

keää, koska kuitenkin siinä, että talo toimii hyvin, tarvitaan motivoitunut, hyvä henkilöstö, ja siksi henkilöstön kuuleminen on aina tärkeää.

Puhemies! Tähän edelliseen puheenvuoroon liittyen: Ihan samaa minäkin olen miettinyt usein, nyt kun tämä peruskorjaus valmistui ja itsellenikin on muutamia vierasryhmiä käynyt, kuinka mukava on ollutkin se, että kansalaiset pääsevät tähän taloon tutustumaan, ja tiedän hyvin sen tarpeen ja halun ja innonkin, että ihmiset haluavat tänne tulla, ja siksi pidän myös tärkeänä sitä, että näitä avoimia ovia minun puolestani voisi pitää vaikka useamminkin, eli siis kansalaiset pääsevät myös tämän talon sisään, seinien sisään. Aivan antoisaa on se, kun saa puhua ihmisten kanssa, kertoa tästä työstä, mitä täällä teemme, millainen päivärytmi on, mitä asioita käsittelemme. Se myös vahvistaa demokratian tilaa, koska ainakin itselleni näiden vuosien varrella moneen kertaan vierasryhmistä on tullut palautetta, että olipa mukava, kun nyt täällä paikan päällä näimme, kuulumme, kysyimme, saimme vastauksia sellaisiinkin kysymyksiin, mitkä monta kertaa ihmetyttävät, kun televisiosta katsoo, mitä siellä salissa oikein tapahtuu. Juuri demokratian vahvistamisenkin kannalta on hyvin tärkeää, että näitä avoimia ovia on ja vierasryhmiä tänne pääsee.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin tarkastusvaliokuntaan.